

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	11
1. Cel i zakres pracy, założenia metodologiczne	11
2. Ogólny zarys poglądów estetycznych Ferruccio Busoniego	18

CZĘŚĆ I – IDEA

POETYKA TEATRU OPEROWEGO FERRUCCIA BUSONIEGO W ŚWIETLE PISM ESTETYCZNYCH I KORESPONDENCJI KOMPOZYTORA	33
3. Nowe libretto	34
3.1. Problem wyboru materiału. Konstrukcyjne i językowe parametry libretta	34
3.2. Treściowe wyznaczniki libretta opery absolutnej	41
4. Muzyka w operze absolutnej	49
5. Teatralne aspekty opery absolutnej	62

CZĘŚĆ II – KONKRETYZACJA

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ TEORETYCZNYCH FERRUCCIA BUSONIEGO W JEGO DZIELACH OPEROWYCH	77
6. Zasadnicze kręgi tematyczne. Rekonesans	77
7. Elementy konstrukcyjne oper Busoniego i ich znaczenie dla rozwoju dramaturgii ..	84
7.1. Libretto	84
7.1.1. Poetyka formy: od tektoniki do atektoniki	84
7.1.2. <i>Diegesis a mimesis</i>	86
7.1.2.1. Dialog	87
7.1.2.2. Monolog	91
7.1.2.3. Żywy obraz: teatr w teatrze – pantomima	92
7.1.2.4. Prolog i epilog	94
7.1.3. O zatarciu gatunkowej przejrzystości	96

7.1.4. O języku libretta	98
7.1.4.1. Funkcja Schlagwortu	98
7.1.4.2. Indywidualizacja języka <i>dramatis personae</i>	99
7.2. Muzyka a pozostałe komponenty dramaturgii dzieła operowego	102
7.2.1. Spostrzeżenia ogólne: o manifestacji semów mitycznych w muzyce operowej Busoniego	102
7.2.2. <i>Continuum</i> numeryczne	109
7.2.2.1. Numery solowe	110
7.2.2.2. Recytatywy	115
7.2.2.3. Duety	116
7.2.2.4. Ansamble	118
7.2.2.5. Ustępy chóralne	123
7.2.2.6. Melodramat	124
7.2.2.7. Dialogi mówione	125
7.2.2.8. Ustępy instrumentalne	126
7.2.2.8.1. Vorspiel – wprowadzenie <i>in medias res</i>	126
7.2.2.8.2. Zwischenspiel w funkcji <i>avant</i>	130
7.2.2.8.3. Nachspiel w funkcji <i>après</i>	130
7.2.2.8.4. Intermezzo symfoniczne – synteza wymiarów <i>après</i> i <i>avant</i>	131
7.2.3. Tradycyjne parametry ujednociające dramaturgię muzyczną	137
7.2.3.1. Tonalność i harmonika	137
7.2.3.2. Motywika	147
7.2.4. Idea jedności muzyki a konstrukcja większych jednostek dramatycznych	150
7.2.4.1. Suita taneczna	150
7.2.4.2. „Cykl wariacji”	153
7.2.4.3. Inne układy formalne o proveniencji instrumentalnej	158
7.2.5. Muzyka a przestrzeń sceniczna. Dialektyka <i>le dedans</i> i <i>le dehors</i> albo o istocie poszerzonej perspektywy akustycznej	160
7.2.6. Dualizm śpiewu konwencjonalnego i realistycznego	164
7.2.7. Środki charakterystyki muzycznej	166
7.2.7.1. Koncepcja muzycznego afektu	166
7.2.7.2. Realizacja postulatu indywidualizacji języka muzycznego <i>dramatis personae</i>	169
7.2.7.2.1. Postacie męskie	170
7.2.7.2.2. Postacie kobiece	177
7.2.7.3. Muzyczno-sceniczne manifestacje zasady serafiońskiej	183
7.2.7.4. Koloryt lokalny i historyczny	188
7.2.7.5. O realizacji postulatu ewokowania za pośrednictwem muzyki psychologicznego wnętrza postaci scenicznych	192
8. Opera jako estetyczne i światopoglądowe przesłanie kompozytora	194
8.1. Idea gry absolutnej jako alternatywa dla weryzmu i wagneryzmu	194
8.1.1. Parodia konwencji muzyczno-teatralnych	195
8.1.1.1. Aria zemsty	195
8.1.1.2. Duet miłosny	196
8.1.1.3. Marsz żałobny	200
8.1.1.4. Lament	201
8.1.1.5. Pojedynek	204
8.1.1.6. Chór mistyczny	205
8.1.2. Relikty romantycznej ironii	205
8.1.2.1. Transcendentalna błazenada	205
8.1.2.2. Muzyka w funkcji permanentnej parabazy	207
8.2. Wybrane zakresy topiczne i ich symboliczne transformacje	208
8.2.1. Miłosne oszołomienie: walc jako <i>ilinx</i>	208

8.2.2. Eros <i>versus</i> Tanatos. O muzycznej reprezentacji idei <i>vanitas</i>	212
8.2.3. Artysta i filister	217
8.2.4. Idea przemiany w wymiarze muzycznym	220
8.3. <i>Arlecchino</i> – między apologią (?) etycznego relatywizmu a krytyką anarchizmu estetycznego	222
8.4. <i>Doktor Faust</i> – operowa interpretacja Nietzscheańskiej idei wiecznego powrotu .	224
8.5. Idea teatru marionetek w perspektywie muzycznej	226
8.6. Opera jako palimpsest	231
ZAKOŃCZENIE	239
WYKAZ LITERATURY WYKORZYSTANEJ W PRACY	243
1. Pisma i korespondencja Ferruccio Busoniego	243
2. Libretta Ferruccio Busoniego uwzględnione w pracy	244
3. Twórczość Ferruccio Busoniego	244
4. Konteksty muzyczne i literackie	247
INDEKS NAZWISK	255
PRZYKŁADY NUTOWE	263